

דעם רבינ'ס אעשיות

ספורי מעשיות
משנים קדמוניות מרבנו
הקדוש רבי נחמן מברסלב
זי"ע א
המעשה עם הבחינות

מעשה ט'
מתכם ותם (1)
גליון 108

שבת שלום, קוראים יקרים!

בזה? אולי מפני שאני מפקח שהעולם מזלזל ומתלוצץ
מזה, האם אני מנסה להראות לכלם חוכמולוג ומיבין?
אצל רבנו להיות "תמים" זה עקר היהדות, כמו שאמר:
"ועקר היהדות הוא רק לילך בתמימות ובפשיטות, בלי שום
חכמות". (ליקוטי מוהר"ן תנינא י"ב) אך בעיני כל העולם
להיות "תמים" זו לא מעלה גדולה... "ואצל העולם היה
ללעג, והשיגו תאוותם בו, שמצאו ממני להתלוצץ כרצונם, כי
היה נדמה למשגע".... בשביל זה חשוב ללמד הרבה
בספרי רבנו, כדי לקבל את דעתו הקדושה, שהיא
הפוכה מהדרך המסלפת והחשוכה של החכם, שנפל
ונטעה בדרך הרעה לשאול תחיתות.

השבוע התחלנו את המעשה הידוע שספר רבנו ז"ל
מתכם ותם. זה מעשה ארוך שיתפרס על כמה שבועות
בעז"ה, בו רבנו מלמד אותנו עד כמה צריך להתרחק
מחכמות, ואת גדל מעלת מי שהולך בתמימות. בדרך
כלל מי שלומד את הספור בעין אמת ורצון להשתנות,
מנסה להתבונן ולברר עם עצמו מי אני? האם אני הולך
בדרך החכם או התם? אין אחד שיכול לומר על עצמו
שהוא התם - כי לכל אחד יש הרבה חכמות בראש
שמבלבלות אותו לגמרי, - ומצד שני גם החכם לא, כי
יש בנו הרבה תמימות ופשיטות של איש הישראלי
שטובע עמק בנפשנו.

רבנו ז"ל מפליג מאד במעלת התמימות ואומר שזה
"עקר היהדות" ו"התכלית" ו"השלמות". "עקר התכלית
והשלמות הוא רק לעבד השם בתמימות גמור, בלי שום חכמות
כלל" (ליקוטי מוהר"ן תנינא י"ט) כמו שנלמד במעשה בעזרת
ה', לאיזו דרגה גבוהה זכה התם הקדוש להגיע על ידי
תמימות. "אשרי מי שזוכה לילך בתמימות". (חיי מוהר"ן ת"ז)
וזוכה לזרק את שכלו וחכמתו האישית, ומבטל דעתו
באמת לדעת הצדיק האמתי, אשרי לו ואשרי חלקו.

אפשר ללמוד מזה, שהחכם והתם שניהם נמצאים
בתוכנו. "ולמדו שניהם בחדר אחד". התם זה האמת,
התמימות והפשטות שיש בכל אחד מאתנו עוד
מילדותנו, והחכם, זה החכמות והקשיות, וכל
הבלבולים שיש לנו במח, מפנין שהתרחקנו בעוונותינו
הרבים מהתמימות והשמחה שהיו לנו בהתחלה.

זו הקדמה חשובה מאד כדי ללמוד נכון את המעשה.
ההבנה שגם החכם וגם התם - זה אני. זה למוד פשוט
ועמק מאד שנוגע לכל תחומי החיים, להתחיל להתבונן
אך אני מסתכל על התמימות שלי; האם אני מתבייש

שבת שלום ומברך!

וישב בדעתו,
שילך בעולם ויסתכל
מה לעשות.

ומנהגו היה,
שהיה תמיד בשמחה

ספורי מעשיות משנים קדמוניות - מעשה ט' מחכם ותם (1)

שספּרה רבנו נחמן מברסלב זיע"א

הלך וראה משרתים של גועלביץ, שהיו הולכים בשוק והיו הולכים כדרךכם, עם מיני חן שלהם בכובעיהם ובמנעליהם עם הקצוות בולטות ושאר מיני חן שיש להם בהלוכיהם ובמלבושיהם והוא היה ברהבנה וחרף, וישר בעיניו מאד מחמת שהוא ענין נאה וגם הדבר בביתו במקומו.

הלך אל האנשים שהביאוהו, ונתן להם תשובות חן, ואמר להם שאין נוח לפניו להיות אצלם. ועל מה שהביאוהו, בעד זה שמש אותם בדרך.

והלך ועמד עצמו אצל בעלהבית אחד. ודרך המשרתים, שבתחלה צריכים להשכר בפחות ולעשות עבודות כבדות, ואחר כך באים למעלות המשרתים הגדולים.

והיה הבעלהבית עושה עמו מלאכות כבדות, והיה שולחו לאדונים לשאת סחורה כדרך המשרתים, שצריכים לכף ידיהם תחת אציליהם להניח הבגד על בליטת היד ברחב הכתף, והיה כבד עליו מאד עבודה כזו. לפעמים היה צריך לעלות עם המשאוי הנ"ל על עליות הגבוהות, והיה קשה עליו העבודה.

וישב עצמו, כי היה פילוסוף ברהבנה: מה לי לעבודה זו? הלא העקר הוא רק בשביל התכלית, לשא אשה ולהתפרנס, עדין איני צריך להסתפל על זה, על זה יהיה פנאי להבא בשנים הבאות, כעת טוב לי להיות משוטט בארץ, להיות במדינות, להשביע עיני בעולם.

הלך בשוק וראה שנוסעים בעגלה גדולה סוחרים. ושאל אותם: להיכן אתם נוסעים? ללאגורנא. התקחו אותי לשם? הן. וקבלו אותו לשם, ומשם הפליג לאטליא, משם, לשפאניא.

בין כך ובין כך עברו כמה שנים, ועל ידי זה נעשה עוד חכם יותר מאחר שהיה במדינות רבות.

וישב עצמו: כעת ראוי להביט על התכלית. והתחיל לחשב עם פילוסופיא שלו מה לעשות, וישר בעיניו ללמוד מלאכת צורף (בזהב), שהיא מלאכה גדולה ונאה, ויש בה חכמה, וגם היא מלאכה עשירה.

מעשה שני בעליבתים היו בעיר אחת, והיו גדולים בעשירות, והיה להם בתים גדולים, והיו להם שני בנים, לכל אחד בן אחד, ולמדו שניהם בחדר אחד.

ואלו השני בנים היו אחד מהם ברהבנה, והאחד היה תם (לא שהיה טפש, אלא שהיה לו שכל פשוט ונמוך).

ואלו השני בנים היו אוהבים זה את זה מאד; אף-על-פי שהאחד היה חכם והאחד היה תם ומחו היה נמוך, אף-על-פי כן אהבו זה את זה מאד.

לימים התחילו השני בעלי בתים הנ"ל לירד, וירדו מטה מטה, עד שאבדו הכל ונעשו אביונים, ולא נשאר להם כי אם הבתים שלהם.

והבנים התחילו להתגדל. אמרו האבות הנ"ל להבנים: אין בידינו לשלם עבורכם להחזיק אתכם; עשו לכם מה שתעשו. הלך התם ולמד מלאכת רצען.

והחכם, שהיה ברהבנה לא היה רצונו לעסק במלאכה פשוטה כזו, וישב בדעתו, שילך בעולם ויסתפל מה לעשות.

והיה הולך ומשוטט בשוק, וראה עגלה גדולה עם ארבעה סוסים וחאמיטיש, שהיתה רצה והולכת. ענה ואמר להסוחרים: מאין אתם? השיבו לו: מוארשא. להיכן אתם נוסעים? לוארשא.

שאל אותם: שמא אתם צריכים משרתים? ראו שהוא בר-הבנה ומזרז, והוטב בעיניהם, וקבלו אותו עמם.

ונסע עמם ושמש אותם היטב מאד על הדרך. בבואו לוארשא, מאחר שהיה ברהבנה, ישב עצמו: מאחר שכבר אני בוארשא, למה לי להתקשר עם אלו? אולי יש מקום טוב מהם? אלך ואבקש ואראה.

והלך בשוק, והתחיל לחקור ולשאל על האנשים שהביאוהו ואם יש טוב מהם. ואמרו לו, שהאנשים הללו הם הגונים, וטוב להיות אצלם, אך שקשה מאד להיות אצלם מחמת שהמשא ומתן שלהם הוא למרחקים מאד.

והוא היה בר-הבנה ופילוסוף, ולא הצרף ללמד המלאכה כמה שנים, רק ברבע שנה קבל את האמנות ונעשה אמן גדול מאד, והיה בקי במלאכה יותר מן האמן שלמדו.

אחר־כך ישב עצמו: אף־על־פי שיש בידי מלאכה כזו, אף־על־פי־כן אין די לי בזה. היום חשוב זאת, פן בזמן אחר יחשב דבר אחר.

והלך והעמיד עצמו אצל שטיין־שניידער, ומחמת הבנה שלו, קבל אמנות הזאת גם־כן בזמן מעט, ברבע שנה.

אחר־כך ישב עצמו עם הפילוסופיא שלו: גם שיש בידי שתי האמנות, מי יודע פן לא יחשבו שניהם; טוב לי ללמד אמנות, שהיא חשובה לעולם.

וחקר בהבנה ופילוסופיא שלו ללמד דאקטירי, שהוא דבר הצריך וחשוב תמיד. ודרך למוד דאקטירי - שצריכין ללמוד מקדם לשון לטיין והפתב וללמוד חכמות פילוסופיא.

והוא מחמת הבנתו למד גם זאת בזמן מעט, ברבע שנה ונעשה דאקטיר גדול ופילוסוף וחקם בכל החכמות.

אחר־כך התחיל העולם להיות בעיניו כלא, כי מחמת חכמתו שהיה אמן גדול כזה וחקם ודאקטיר כזה, היה כל אחד מבני העולם בעיניו כלא. וישב עצמו לעשות לו תכלית ולשא אשה, ואמר בדעתו: אם אשא אשה בכאן, מי ידע מה שנעשה ממני? אלף ואשוב לביתי למען יראו מה שנהיה ממני, שהייתי גער קטן, ועכשו באתי לגדלה כזו!

והלך ונסע לביתו, והיה לו יסורין גדולים בדרך, כי מחמת חכמתו לא היה לו עם מי לדבר, ולא היה מוצא אכסניא פרוצנו, והיה לו יסורים הרבה.

והנה נשליך פעת את מעשה החכם, ונתחיל לספר במעשה התם: התם הנ"ל למד מלאכת רצענות, ומחמת שהיה תם, למד הרבה עד שקבל, ולא היה בקי בהאמנות בשלמות. ונשא אשה, והיה מתפרנס מן המלאכה,

ומחמת שהיה תם, ולא היה בקי בהמלאכה כל־כך על פן היה פרנסתו בדחק גדול ובצמצום, ולא היה לו פנאי אפלו לאכל כי היה צריך תמיד לעסק במלאכה מחמת שלא היה יכול האמנות בשלמות, רק בשעת המלאכה, בשעה שהיה נוקב

במרצע והיה מכניס ומוציא החוט העב של התפירה כדרך הרצענים, אז היה נושף חתיכת לחם ואוכל.

ומנהגו היה, שהיה תמיד בשמחה גדולה מאד, והיה רק מלא שמחה תמיד. והיו לו כל המאכלים וכל המשקאות וכל המלבושים.

והיה אומר לאשתו: אשתי, תן לי לאכל! והיתה נותנת לו חתיכת לחם ואכל.

אחר־כך היה אומר: תן לי הרטב עם קטנית! והיתה חותכת לו עוד חתיכת לחם ואכל. והיה משבח ואומר: כמה יפה וטוב מאד הרטב הזה!

וכן היה מצוה לתן לו הבשר ושאר מאכלים טובים כיוצא בזה, ובעד כל מאכל ומאכל היתה נותנת לו חתיכת לחם, והוא היה מתענג מאד מזה ושבח מאד את אותו המאכל, כמה הוא מתקן וטוב, כאלו היה אוכל אותו המאכל ממש.

ובאמת היה מרגיש באכילתו הלחם טעם כל מאכל ומאכל שהיה רוצה מחמת תמימותו ושמחתו הגדולה.

וכן היה מצוה: אשתי, תן לי שכר לשותות! ונתנה לו מים. והיה משבח כמה יפה השכר הזה. תן לי דבש! ונתנה לו מים, והיה משבח גם־כן כנ"ל. תן לי יין וכו' כיוצא בזה! ונתנה לו מים, והיה מתענג ומשבח אותו המשקה כאלו הוא שותה אותה ממש.

וכן במלבושים היה להם בשתפות, לו ולאשתו פעלץ אחד. והיה אומר: אשתי, תן לי הפעלץ! כשהיה צריך ללבש פעלץ, כגון לילך לשוק. והיתה נותנת לו.

כשהיה צריך ללבש טוליפ לילך בין אנשים, היה אומר: אשתי, תן לי הטוליפ! והיתה נותנת לו הפעלץ, והיה מתענג ממנו, והיה משבח: כמה יפה הטוליפ הזה!

כשהיה צריך לקאפטין, כגון לילך לבית־הכנסת, היה מצוה ואומר: אשתי, תן לי הקאפטין! והיתה נותנת לו הפעלץ, והיה משבח ואומר: כמה יפה ונאה הקאפטין הזה!

וכן כשהיה צריך ללבש יופא, היתה נותנת לו גם־כן הפעלץ, והיה משבח ומתענג גם־כן: כמה יפה ונאה היופא הזאת, כנ"ל, וכן בכיוצא בזה. והיה רק מלא שמחה וחדוה תמיד.

שם _____
 טלפון _____
 עיר _____

דעם רבינ'ס מעשיות

מבחן בספורי מעשיות

מעשה ט' (1) - מחכם ותם

- ט. איזה מלאכה למד החכם בתחילה?**
- שטיין שניידר (יהלומן).
 דאקטיריי (רפואה).
 צורף בזהב.
- י. בכמה זמן למד החכם את המלאכה?**
- בחצי שנה.
 בשנה אחת.
 ברבע שנה.
- יא. מה קרה לחכם אחרי שנעשה דוקטור ופילוסוף?**
- כיבד את כל מי שהיה חכם גדול כמהו.
 העולם התחיל להיות בעיניו כלא.
 רצה ללמוד מלאכה נוספת.
- יב. למה החכם חזר לעירו כדי לישא אשה?**
- כי בעירו ימצא אשה יראת שמים.
 כי לא מצא את בת זוגו במקומו.
 למען יראו מה שנהיה ממנו.
- יג. למה היה פרנסתו של התם בדוחק גדול?**
- כי היה מתעצל בעבודתו.
 כי לא היה בקי במלאכת רצענות.
 שתי התשובות נכונות.
- יד. איזה מנהג היה לתם?**
- שהיה בעצבות
 שהיה לפעמים בשמחה.
 שהיה תמיד בשמחה.
- טו. מה היה אומר התם לאשתו כשביקש ממנה בשר וקיבל לחם?**
- התרעם עליה על כך, שהיא מביאה לו לחם.
 שתק וקיבל יסורים באהבה.
 שיבח מאוד את הלחם, כמה הוא טוב.
- טז. מה אתה לומד מהסיפור בינתיים?**
- ששואה להיות חכם.
 ששואה להיות תם.

- א. מה היה התם?**
- טיפש.
 לא מבין ענין.
 שכל פשוט ונמוך.
- ב. האם החכם והתם אהבו זה את זה?**
- לא אהבו זה את זה.
 אהבו זה את זה מאוד.
 אהבו זה את זה.
- ג. מה נשאר לאביהם של החכם והתם מכל רכושם?**
- רק הבתים שלהם.
 רק המרכבה שלהם.
 נשארו ריק, ללא כלום.
- ד. למה החכם לא רצה ללמוד מלאכת רצען?**
- כי זה מלאכה מאוד קשה.
 כי זה מלאכה פשוטה.
 כי לא עושים מזה הרבה פרנסה.
- ה. לאן נסע החכם בתחילה?**
- איטליא.
 שפניא.
 ווארשא.
- ו. למה עבודת המשרתים של ג'וועלפן (בדיס), מצא חן בעיני החכם?**
- כי הלכו עם מיני חן שלהם, והוא ענין נאה.
 העבודה זו בביתו במקומו.
 שתי התשובות נכונות.
- ז. האם העבודה היתה קשה לחכם?**
- אחרי כמה שעות עבודה, נהיה לו קשה.
 לא.
 כן.
- ח. להיכן נסע החכם אח"כ?**
- לאיטליא ומשם לשפניא ומשם ללאגורנא.
 לשפניא ומשם לאיטליא ומשם ללאגורנא.
 ללאגורנא ומשם לאיטליא ומשם לשפניא.

וְהָיָה רַק מְלֵא שְׂמֵחָה וְחֵדוּהָ תָּמִיד - בהצלחה!!!

ספורי מעשיות שסיפר רבינו הקדוש הם קודש קדשים וכונתו ז"ל הייתה כדי לעורר אותנו משנתנו הרוחנית, וללמד אותנו דעת ודרך ישרה לעבודת השם יתברך בהתעוררות הלב, כמו שאמר רבינו: ש"ספורי מעשיות שלו מסוגלים לעורר מהשינה", ולמען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמירים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך

להיכנס להגרלה ניתן לחייג לקו דעם רבינס אור 02-534-5040 - או לשלוח לפקס: 15326519611,

או ל: m025345040@gmail.com פאר אידיש רופט 02-5-3333-72